

Ettepanekud maanteetranspordi arendamiseks 2023+

Transpordi ja logistika sektorit võib pidada majanduse vereringeks, sest neist sõltuvad pea kõik teised majandusvaldkonnad ja kõigi Eestimaa elanike igapäevaeluks tarvilike kaupade olemasolu. Eesti transpordi ja liikuvuse arengukava 2021-2035 näeb ette transpordisüsteemi konkurentsivõime suurendamist, arendades seda säästvalt, nutikalt ja kulutõhusalt, vähendades selle keskkonnajalajälge ning muutes taristul liiklemise ohutumaks. Samas ei eesmärgista valdkonna arengukava riigi ootuseid maanteetranspordi sektori toimimise tõhususele ja panusele kliimaeesmärkide saavutamisse. **Sektori esindusorganisatsioonid peavad vajalikuks esitada ettepanekud, mis toetavad maanteetranspordi poliitika kujundamist.**

Transpordi ja logistika sektoris töötab kokku üle 60 000 inimese, mis moodustab ligi 10% kõigist Eesti töötajatest. Veonduse ja laonduse valdkond moodustas 2021. aastal ligi 1,8 miljardit eurot ehk 6,4% kogu Eesti majanduses loodud lisandväärtusest ja panustas 0,9%-ga Eesti SKP kasvu.

Viimastel aastatel on kaubavedude maht maanteedel ja raudteel olnud natuke üle 50 miljoni tonni. Maanteel on veetud keskmiselt 55% ja raudteel 45% kaubamahust. Samas Euroopa Liidus moodustab autovedu enam kui 70% kogu maismaa-kaubaveost. Seega raudteel on Eesti kaubaveo osakaal tunduvalt suurem kui teistes Euroopa riikides¹. Maanteel ja raudteel veetavad kaubagrupid on selgelt jaotunud - üle 90% raudteel veetavatest kaupadest on keemia- ja naftatooted ning põlevkivitooted. Maanteeveol domineerivad puisteained (kaevandus- ja karjääritoore), puit, põllumajandustooted ja toit - mis moodustavad kokku 70% maanteel veetavatest kaupadest. Maantee ja raudtee vedusid vastandada ei ole otstarbekas ega vajalik - mõlemal on oma koht ja loomulik arengutee. Arvestada tuleb, et üle 80% veeteenuse müüginahust liigub maanteedel.

Esitame järgnevalt kaks ettepanekute paketti, mis on **olulised transpordi sektori arenguks** ning seeläbi olulise **positiivse mõjuga Eesti ettevõtete konkurentsivõimele ja elanike elukvaliteedi tagamisele** ning ei halvenda ega taksita teiste ettevõtlus- ja riigielu valdkondade arengut.

Lubada Eesti teedele pikemad ja raskemad autorongid pikkusega 20,75 ja 25,25 m ning 60 tonnise täismassiga

Lihtsasti rakendatav meede tõstmaks autoveosektori konkurentsivõimet nii Eestis kui rahvusvaheliselt ning samal ajal panustades kliimaeesmärkide ja transpordisektori

---

¹ 2020, The Future of Passenger Mobility and Goods Transport in Estonia. Input Study for the Estonian Transport and Mobility Master Plan. <https://www.itf-oecd.org/future-passenger-mobility-goods-transport-estonia> lk 82-83, lk 90

keskkonnatõhususe saavutamise eesmärki on lubada kasutada Eesti teedel pikemaid ja raskemaid autoronge. See võimaldab:

- **Saavutada puhtam elukeskkond.** Väheneb autorongide läbisõit ligikaudu 41 miljonit kilomeetrit aastas. See tähendab ligikaudu 106 kt CO₂ heitme vähenemist ühes aastas, mis moodustab ligikaudu 16% Transpordi ja liikuvuse arengukavas 2035. aastaks seatud eesmärgist transpordi CO₂ heitme vähenemisest (so vähendamine 669 kt aastas).
- **Suurendada transpordisektori efektiivsust ja konkurentsivõimet.** Pikemad ja raskemad veosed veavad korraga enam kui kolmandiku kaupa nii mahult kui kaalult. Sõitude suurem efektiivsus omab olulist majanduslikku mõju ja seega tähendab ka soodsamaid hindu lõpptarbijale.
- **Vähendada liikluskoormust ja parandada elukeskkonda.** Pikemate ja raskemate autorongide kasutuselevõtt toob kaasa üldise liiklustiheduse vähenemise, õhukvaliteedi paranemise ja mürataseme languse. Liikluskoormuse vähenemine olukorras, kus kaks autorongi teeb ära kolme autorongi töö, toob kaasa suurema liiklusohutuse.

Arendada järjepidevalt maanteetranspordi taristut (nutikad 2+2 teed, kvaliteetsed kõrvalmaanteed, elektriautodele laadimisjaamade taristute väljaehitamine)

Eesti vajab nutikaid 2+2 maanteed² ja sealjuures ka elektriautode laadimisjaamade taristu väljaehitamist. Samavõrra on oluline hoida ja parandada riigi kõrvalmaanteed ja kohalike teede kvaliteeti. Hea teedevõrk võimaldab:

- **Tagada Eesti majanduse konkurentsivõime.** 2+2 põhimaanteed väljaehitamine ja teede hea kvaliteet hoiab kokku nii inimeste aega kui ettevõtete aega kaupade transportimisel. Head teed aitavad tõhustada logistikat ja soodustavad investeerimisotsuseid.
- **Vähendada ääremaastumist** luues võimalusi eluks igaks Eestimaa nurgas. Kvaliteetse teedevõrgu puudumine viib inimeste lahkumiseni oma kodukohast ning investeringute ära jäämiseni piirkonna arendamisel.
- **Suurendada liiklusohutust.** Head teed ja nutikad lahendused aitavad suurendada liiklusohutust, selleks on oluline tagada ka kvaliteetne ja õigeaegne hooldus.

Eesti vajab teedevõrgu arendamise pikka plaani, mis muudab Eesti majanduslikult tugevaks, kindlustab julgeolekut ja tagab inimestele väärilise ja turvalise elukeskkonna. Vastasel juhul muutume Euroopa ääremaaks. Teedevõrk peab muutuma riigi strateegiliseks prioriteetiks ning olema tagatud stabiilise rahastusega.

---

² <https://www.neljarajalised.ee/>